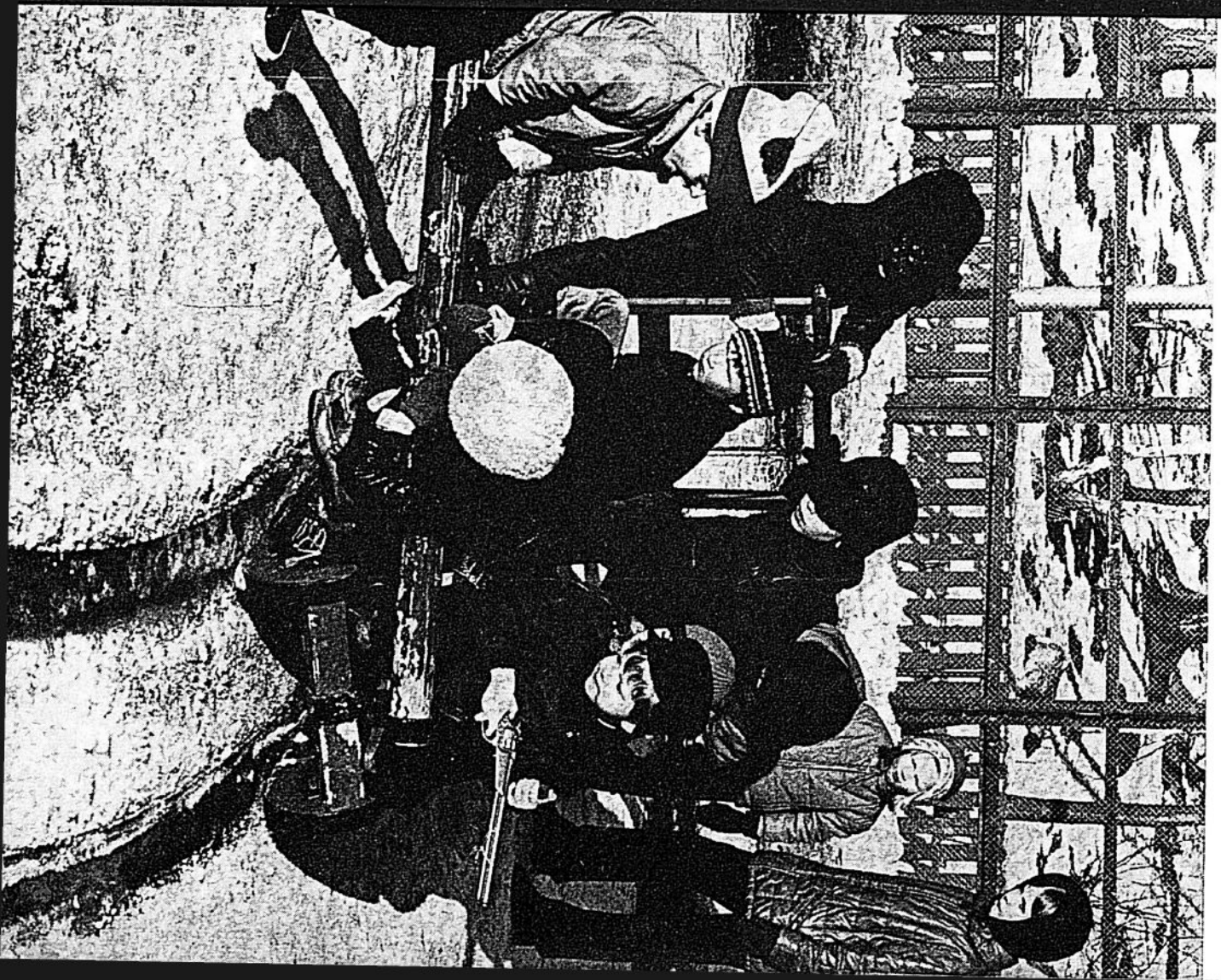

NY

världsbild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR. 12 1977

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 12 1972

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)
Sverige kr 25 —
Danmark dkr 32 —
Finland mk 20 —
Norge nkr 30 —
Losnummerpris 2 —

SVERIGE

Sveavägen 34 6 tr 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243 Vikå Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

Fotografi på sid 7 United Press
International Photo

© NY VARLD I BILD

Tidskrift för Moralisk upprustning

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Alla har vi ju varit barn en gång Alla har vi glatt oss ohejdat åt små obetydliga saker tex slädåkning som på bilden Och julen, ja, den såg vi alltid fram emot Nu ar det jul igen Kanske med något nytt att upptacka

Finns det några snälla barn?

Nu ar det jul igen och jultomten kommer Då skall man ju vara snäll Eller ar det inte det vi fått lara oss anda sedan vi var små? — Men varfor skall man vara snäll?

Ingen har något emot snälla människor De ar okontroversiella Blandar sig inte i andras affarer och understoder ett behagligt liv Deras narvaro utmanar inte till forandring Så låt oss leva och vara glada Och i vart samhalle ar vi måna om att alla skall fa ut sina rattigheter Ingen bor trampas på tårna Internerade i fangelse skall få ha sitt privatliv Ungdomen obegransad frihet Resten av folket klarar sig visst utan besvarande normer Eller gor de inte det ?

Massrymningen från Kumla fick många att åtminstone tanka efter — Den fundamentala frågan ar **Tror vi på forandring?** — Gor vi inte det bromsas utvecklingen Att vara snäll bara underhåller status quo Ju mer jag fordrar av mig sjalv desto mer skarpa visar jag mot andra Annu har ingen hojt sin rost mot att kirurgen anvander kniven for att bota en sjuk Varfor kan vi inte tillåta lite sjalslig smarta for att bota moraliska sjukdomar?

Vi ar alla utsatta for frestelser Motståndskraften beror på hur stark eller svag var inre auktoritet ar Vi behover alla hjalp och forlåtelse men det betyder inte slapphet och lattvindighet Ibland behover vi något som skakar om oss Ar vår inre auktoritet svag eller obefintlig behover vi hjalp av våra medmänniskor Fangvaktaren, lararen, våra foraldrar eller «en kompis» ar några av dem De har ingen anledning att rida på sina hoga hastar men att vara en utmaning till forandring i de fall dar det behövs

Att vara snäll har sentimentala locktoner och tjanar, nar det ar som bast, bara till olja på upprort hav Vi maste finna ett språk som människor forstår, så att det blir kristallklart att en forandring ar nodvandig Allt ovrigt ar svek

Förnyelsen som måste födas

När Frank Buchman i sitt tal i Visby 1938 gav sin vision för en andlig och moralisk förnyelse i Norden och världen, angav han tre stadier i denna förnyelse vackelse—revolution—renassans

Vackelse var ett valkant begrepp i Oxfordgruppen. Men Buchman varnade för att låta förnyelsen stanna på denna tankenivå «Om vi inte siktar mot något större är det ute med oss» Jesus nöjde sig inte med vackelsens syndaforlåtelse. Han ville livsforvandling «Gå, och synda icke härefter» Frank Buchman ville förvandlade människor, förnyade nationer, en förändrad värld. Han var ute för en andlig revolution. På den tiden var det, som han själv säger i Visbytalet, «ett mycket starkt ord som fick skinnet att knöttra sig på de fåtoljkristna». För dem fanns kanske «en bekvam plats bakom fronten. Men nagonstans i stridslinjen kommer vi att ha de verkliga revolutionärerna».

Nu lever vi återigen i en vackelsetid, men idag är också revolution ett aktuellt ord, och Frank Buchmans utmaning har en profetisk närhet «Det avgörande är om de kristna kommer att utforma en livsfilosofi som kan sätta Europa i rörelse. Är detta ert program, er politik?»

För Buchman var en andlig och moralisk revolution inget självändamål, ingen slutpunkt. Hans vision öppnade sig mot ett tredje stadium: renassans. I november 1938 angav han som Moralisk upprust-

nings mål «moralisk och andlig vackelse som leder till en andlig revolution och en social och ekonomisk renassans».

Vad detta tredje stadium av förnyelse — «pånyttfodelse av ett folk, av individer, pånyttfodelse av en nation» — egentligen innebar har vi hittills tänkt mycket litet över. Visbytalet var en utmaning i första hand till Norden. Ett av lösenorden i motesprogrammet var att «Sverige, under Gud, kan bli folkens försonare». Tiden bör vara mogen för oss i Norden att börja tanka över vad som låg och ligger i Frank Buchmans vision av en renassans.

Först behöver vi kanske påminna oss vad Buchman själv påpekar, att renassans enligt ordets ursprungliga betydelse innebar en *ny-fodelse*. Det är fråga om någonting organiskt som skall fodas och vaxa fram, inte konstrueras och organiseras efter mänskliga teorier och ritningar. Det nya måste ha samband med det forgångna — hur skulle man kunna bedöma vad som är verkligt nytt utan kunskap om det som varit? En pånyttfodelse innebar också att den nyskapande kraften är livets och ytterst Skaparens egen kraft, förmedlad genom människor.

Renessans är närmast ett kulturhistoriskt begrepp som leder tanken till en kulturlivets och konstens förnyelse. Det är inte minst betydelsefulla och karakteristiska i den förnyelse, som Frank Buchman och Oxfordgruppen tände i

Norden, var att den i så hög grad bars av «kulturarbetare», av konstens, litteraturens, skolans och kyrkans folk.

Frank Buchman ville radda och förnya «en sondervittrande kultur». Detta sonderfall — mera uppenbart och hotande nu än för trettio år sedan — har säkerligen sina djupaste rotter där i människor inte längre raknar med en gudomlig Skapare, och att det som Paulus skriver i Rom 1:25 «tagit sig för att dyrka och tjäna det skapade framför Skaparen».

I en sådan tid är det fara vart att konstnärerna, liksom kulturarbetarna över huvud taget, kommer att betraktas — och kanske betrakta sig själva — som «skapande» i en felaktig mening, som förnekar både det sant mänskliga och det övermänskligt inspirerade i den akta konsten. De medeltida katedralerna — Chartres ger ett lysande exempel — byggdes helt till Guds ära av anonyma konstnärer och yrkesmän i lagarbete.

Frank Buchmans vision av en andlig och moralisk renassans som räddningen för en av kaos hotad kultur, byggde på hans övertygelse att Gud har en plan för den enskilda människan, för ett inspirerat lagarbete, för ett folk, en kultur för världen. I denna plan har varje människa — inte bara konstnärer och intellektuella — en skapande uppgift i samverkan med varandra. Varje människa kan genom att lyssna och lyda Guds ledning

Forts s 14

Konsten en orchidé eller närande bröd

Fascinerande veckoslut i Båstad med kulturarbetare från sju länder

Konsten betraktas i dagens värld som en orchidé. Men den skulle kunna vara närande bröd för en hungrande värld. Dessa ord av den finländske konstnaren professor Lennart Segerstråle blev en sammanfattning av den nordiska weekend kring dagens kulturfrågor som samlats över hundratalet deltagare från sju länder på Båstads stiftsgård den 24-26 november.

Prof. Segerstråle stod som en av inbjudarna till konferensen tillsammans med initiativtagarna, konstnären Waldemar Lorentzon i Halmstadgruppen och hans maka Ingrid Bland inbjudarna. Märktes också den kände norske konstnären Victor Sparre.

I samband med konferensen hade en konstutställning anordnats på Stiftsgården. Hela Halmstadgruppen var representerad bland de sammanlagt 27 utställarna och 90-talet verk — oljemålningar, akvareller, textilier och andra konstformer, däribland alster av samiskt konsthantverk.

— Vi har trafplats för att kämpa för en ny kultur. Hur får man en ny kultur? Waldemar Lorentzon ställde frågan i ett av sina tongivande anföranden under konferensen.

— Jag tror att det är genom en ny människa — en ny värld, det är en enkel ekvation. Men vem skall börja med den? Vem tror ni? Tank, om det är jag som måste börja med mig själv. Eller du?

— Hela vår kultur lider av intellektualisering och politisering, betonade Lennart Segerstråle. Politiken har i många fall blivit en avgud, en kamp om vem som har rätt, utan normer för vad som är

rätt.

— Det gäller inte för oss att få det bättre och bekvämare utan att få ett tillfredsställande svar på frågan varför vi lever. Segern är inte en soffa. Den har konferensens uppgift är att ge hopp. Vi behöver en klargörande sanning och en kärlek som enar. Lösningen av livets paradox ligger i en förening av vanmakt och Allmakt.

Den skapandets djupaste hemlighet vi börjat lära oss under denna konferens är att lyssna och lyda. Honom som skapar genom oss. I denna skapandets ide blir vi alla skapande. Där försvinner allt det vanliga tankande i gränser och olikheter.

Konstnären Erik Olson ställde frågan hur kultur skapas, och polemiserade mot den vanliga uppfattningen att bara konstnärerna skulle vara skapande. Konstnärerna skapar inte. Det är Gud som skapar. Allting finns i Guds tanke, och grunden för skapandet är att vi alltid stöder oss på Skaparen. Han ger fortfarande sin helige Ande och det är alltid åt det hållet vi måste vända oss. Men där Anden verkar där finns också demonerna. Det gäller att kunna skilja mellan andarna och därför är det så underbart med den stilla stunden då man kan kontrollera sina tankar med de fyra absoluta och med bonen.

«Lyssnandets konst» blev ett huvudtema under hela Båstadskonferensen, som i hög grad kom att gestaltas utifrån de tankar och impulser som föddes under samvaron där lyssnandet hade sin väsentliga del.

En stor plats i programmet ha-

de också musiken och sången. Vid lordagskvällens stora samling i Båstads centralskola spelade professorn vid Musikhögskolan i Stockholm Gunnar Hallhagen Bachs Klaverkonsert i F-moll och Bartok-improvisationer över ungerska folkvisor. Rolf Ulfrstad från Oslos filharmoniska orkester spelade på violinen Bachs Air och Sonat av Marcelllo och solisten Bente Sigmond från Kristiansand sjöng sånger av Grieg.

Ett av de mest inspirerande inslagen i Båstadskonferensen var presentationen av Richard Tegstroms och Lars Piraks färgfilm «Konstens händer», en fascinerande skildring av lappländsk natur och kultur i form av den traditionsrika samiska konsthantverket Slojdaren och konstnären Lars Pirak deltog själv i konferensen och gav tillsammans med samekonstnarinnan Laila Spik mycket uppskattade bidrag till programmet.

Under konferensen i Båstad väcktes också tankar om att konstutställningen skulle kunna visas även på andra platser både i Sverige och kanske i Caux, Moralisk upprustnings världsentrum i Schweiz och i samband med en nordisk festival på Westminster-teatern i London någon gång under våren. Även i andra former och sammanhang kan man räkna med att den nordiska kulturfestivalen i Båstad blir startpunkten för en fortsättning mot den andliga och moraliska renessansen som Frank Buchman gav som en vision och en utmaning till Norden när han höll det profetiska talet i Visby 1938, där också konferensen i Båstad fick sin upprinnelse.

Kvinnans roll

Kvinnor fangslas idag av den revolution och de stigande förväntningar som kannetecknar vår tid. Deras traditionella roll som moder och hemmafru ifrågasatts allvarligt. Utbildning, nya arbetsmöjligheter, större politisk makt och nya juridiska rättigheter, allt öppnar många vägar och erbjuder en mängd valmöjligheter.

En grupp män och kvinnor trafades i Moralsk upprustnings världscentrum i Caux, Schweiz i somras och diskuterade sina erfarenheter med tanke på kvinnan i vår tid. Bland dessa fanns en politiker, en läkare, hemmafru — både heltids och halvtids — en lärare, en ung journalist, en konstnär och en kostymdesigner. En fascinerande och ovantad bild började trada fram av vad den sanna revolutionära kvinnan är lik och vad hon vill.

Hon är mycket mer revolutionär än många av dem som talar för «Kvinnans frihet» föreställer sig. Då dessa ropar på en radikal omändring av samhället och omarbetning av normer och attityder, så vadjar de i själva verket till primitiva värden och attityder såsom pekfingermentalitet, själviskhet och självtillräcklighet.

I ett manifest som framlades i Oxford förra året sade kvinnofrågans företrädare «I samhällslivet sattes kvinnorna i första hand i relation till mannen och varje organisation följer sedan det monstret. Mannen leder och dominerar, kvinnorna följer och underordnar sig». Catherine Guisan, som skriver för Tribune de Caux (schweizisk månadstidskrift), säger «Nu för tiden kommer den stora revolutionen för oss kvinnor när vi slutar sätta oss i motsatsförhållande till mannen och börjar finna ett eget förhållande till Gud».

En tid hade Catherine Guisan svårt att finna sin plats i livet och

Susan Thornhill (bilden) understöder idén om att det är renhet inte självsvald som medför verklig frihet.

skyllde både på historien och alla gamla traditioner. Intellectuellt var hon lika skolad som någon man, men kunde trots det att man vantade sig att hon skulle ta hand om hem och familj. Men faktum var att hon hade ingen familj och när hon arligt tog upp saken insåg hon att det verkliga kruset för henne var fruktan för att vara annorlunda, för att bli ansedd som en dominerande och arrogant kvinna. När hon fått klarhet över sina motiv var det bara för henne att göra vad hon visste med sig att hon var menad till — nämligen att skriva — och att i denna upp-

gift åta sig så mycket ansvar som hon var kapabel till.

Alla var ense om att det inte bara finns en roll för kvinnor, som är lika olika som män i sina intressen, begåvning och livsuppgift. Men samtidigt ansåg man att kvinnan har en viktig uppgift i att återinföra en anda av tjänande och omsorg i en värld som är svältfödd på bådadera.

— Hur kommer man fram till frigörelse? Är det genom att frigöra sig från hushållsarbete och lämna barnen på daghem eller är det att finna frihet från fruktan

Forts s 14

Ett sexpunktsprogram för att förändra terrorister

Reginald Holme intervjuar dr Gustav Morf

Dr Morf är född i Schweiz och utbildades vid medicinska fakulteten i Bern. Han specialiserade sig i psykiatri och blev en lärjunge till C. G. Jung. För tjugo år sedan slog han sig ner i Kanada. Han är psykiatriker för fyra kanadensiska fängelser, där 14 terrorister från Quebecs befrielsefront (FLQ) har hållits förvarade.

1967 började dr Morf en undersökning om terroristerna. Efter tre års faktastudier utgav han boken *Terror i Quebec*.

De man det gäller, för det mesta unga män, hade kastat bomber, gjort vapnade överfall, kidnappning och mord. I denna Kanadas östra provins är det många av befolkningsminoriteten på sex miljoner människor som befinner sig i revolt — och som använder både sin intelligens och bomber — mot majoriteten, ca femton miljoner engelsktalande kanadensare.

Men språk- och religionsmotsättningarna skulle inte behöva sluta i upplöpp och terrorism av gerillatyp. Det vore möjligt att förändra också en terrorists syn på saker och ting, menar dr Morf.

När jag först mötte dr Morf vid en konferens för moralisk upprustning i Schweiz och sedan i London frågade jag honom hur han bar sig åt att förändra en terrorist. Han gav mig ett sexpunktsprogram.

1 Att förstå hur dessa terrorister, likaval som deras bomber, fungerar

— Först av allt måste man sätta sig in i terroristens situation vare sig han är FLQ eller IRA (Irlandska Republikanska Armen), sade

han. «Vi måste erkänna att många av dessa män älskar sitt land även om de är vilseledda. Om man inte gör det så kommer man ingen vart. Vare sig de är i fängelse eller någon annanstans måste de få en chans att uttrycka vad de känner för sitt land.»

2 Att finna nya utlopp för deras energi

— Dessa män får inget konstruktivt utlopp för sin stridslust, inte ens militärtjänst. Man måste ge den extremistiska lidelsen en ny inriktning. Dessa unga män och kvinnor måste få en möjlighet att kampa för något och inte bara emot något.

I den franska upplagan av min bok *Terror i Quebec* säger jag till dem: «Ni skulle kampa för att Quebec blir en modell för demokratin och att befolkningen har borde tala den basta franskan så att alla skulle vilja tala så.»

De behöver se att skiljaktigheter i språk, religion och ras inte behöver leda till krig.

Quebecborna säger: «Vi kan bara leva som i ett mosaikmonster. Varje sten är annorlunda i en mosaik och det gör helheten vacker. Ingen sten försöker tränga bort den andra.»

I Kanadas franskspråkiga tidningar har det stått flera artiklar som talar om att historien har fort oss samman och därför måste vi finna en lösning där det egenartade i varje rasenhet användes för att bygga upp landet.

Irland skulle kunna visa världen hur två motpoler kan göras till en enhet. Två raser är som två mot-

stående bropelare, som lutar sig ut mot varandra.

3 Att avlagsna fruktan

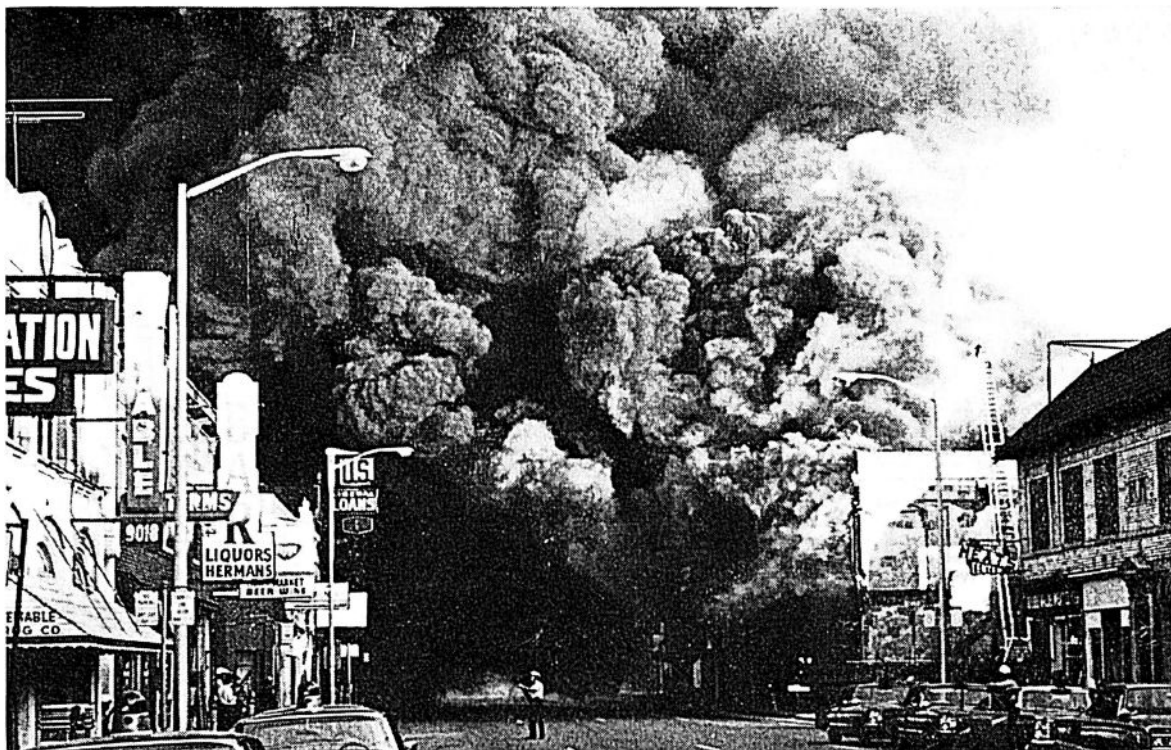
— I fråga om både Quebec och Nordirland måste man inse att bakom minoritetens handlande ligger fruktan för att inte överleva. Denna fruktan måste man minska.

Man kan inte komma till någon lösning utan att förändra den «undertryckta rasens» ställning. Den fransk-kanadensiska befolkningen är väldigt rädd att bli överflyglad av den engelsktalande befolkningens livsstil. De tycker att det är bara när det gäller makt och inflytande som denna är deras egen överlagsen. Katolikerna i Ulster behandlas också överlagset.

4 Att ta itu med grundproblemen i familjelivet

— Quebecterroristerna är inte slummens barn. Var enda en av dem hade alla möjligheter att slutföra sin utbildning och etablera sig i samhället. De är barn av ett pluralistiskt, självständigt samhälle, där girigheten efter att vinna största möjliga fördelar och njutning sitter i hogsatet, där man begär omedelbar tillfredsställelse av alla begär. Många terrorister behövde få lost sitt hat till sina fäder, säger dr Morf. Detta hat projicerades sedan mot kapitalisterna, polisen, politikerna och Gud.

— En FLQ-man på 26 år som jag talade med varannan vecka i fängelset sade att han hatade både sin far och sin mor. En gång tog dr Morf med sig en läkare. Denne berättade om hur social förändring uppnåtts utan våld — och

«Men språk- och religionsmotsättningarna skulle inte behöva sluta i upplöpp och terrorism av gerillatyp. Det vore möjligt att förändra också en terrorists syn på saker och ting,» säger dr Morf i vidstående intervju

utan de bittra kanslor som följer i våldets kolvatten

Fånge laste dr Campbells bok *Konsten att förändra människor*. Han sade «Den här sortens böcker får ni gärna ta hit». Han började inse att revansch inte ledde någon vart. Han skrev till sin far. Denne var en man av god medelklass som reagerade väldigt när sonen gjorde något galet. Sonen hade text för FLQ:s räkning satt eld på ett husbygge. Bygget gjordes för en kapitalist som var känd för att behandla sina arbetare illa.

FLQ-mannens far hade just börjat ge gensvar till sonens nya installation, sade dr Morf. Flera andra FLQ-män hade också börjat inse att våldet inte var någon effektiv väg.

5 Att utrota hatet

— Hat alstrar en mängd energi. Denna kan, liksom atomenergin, till stor del bli destruktiv. Därför är det här vi måste börja.

Klasskampsprincipen tillämpas mellan engelsktalande och fransk-

talande kanadensare, mellan katoliker och protestanter, mellan unga och gammal, mellan studenter och universitetsmyndigheter, mellan arbetare och arbetsgivare. Det är ett aktionsprogram och en plan för splittring.

Om man inte på båda håll lär sig arbeta samman, kommer det inte att bli någon verklig fred. Ty det enda alternativet skulle i så fall vara att den ena gruppen harskar över den andra eller att den som utrotar den andra.

När man ställer detta fruktansvärda alternativ fram för folk blir de redo att arbeta samman för landets gemensamma bästa. Åtminstone fem av terroristerna i Quebec har insett detta.

Jag har sett hat omformas till konstruktiv omsorg för dem man hatade. Detta var när jag bevistade en internationell konferens för Moralisk upprustning i Caux 1971.

6 Att komma med en bättre ideologi

— Bakom klasskampens globala uppfattning, sade han mig, finns

en materialistisk tro. Denna tro säger att en människas uppfattning och även hennes ande, helt beror på produktionsförhållandena d v s på det ekonomiska systemet.

Förändra systemet, säger man, och ni kommer att förändra människan själv. Storta det politiska systemet, kor ut alla engelsktalande ur Quebec och ni kommer att få ett nytt Quebec och alla dess invånare pånyttfödda.

Frank Buchman (som tog initiativet till Moralisk upprustning) lärde oss det rakt motsatta om människor förändras. Kommer förhållandena att förändras och att detta är den rätta, naturliga ordningen. Att människan kommer först. Att vi inte behöver låta vår syn på tillvaron bestämmas av det maskineri som omger oss.

På detta sätt har vi framför oss två ideologier som båda gör anspråk på att vara den sanna. Ingen teoretisk eller filosofisk debatt kommer någonsin att kunna bevisa vilken som har rätt. Det finns bara ett bevis: «Av deras frukt skall ni kunna dem.»

— Ät upp gröten!

Rektorn för en engelsk skola sade häromdagen i ett TV-program «Karakter skapas genom kamp och motgångar, inte genom verklighetsflykt och eftergifter» Detta tankvarda yttrande skulle jag vilja ta som utgångspunkt för frågan om vad vi ger våra barn och vad vi gör för våra barn

En mamma jag träffade i somras, vars tonåringar vuxit upp och är ute i yrkesutbildningen sade till mig «Jaha, nu är dom färdiga. Nu kan jag inte göra mer. Det som är gjort är gjort» Det brände till i mig. Jag såg framför mig mina egna små. De är ännu inte «färdiga». Jag har fortfarande möjlighet att påverka dem, och jag frågade mig hur jag gör det.

Många i vår tid anser ju inte att man ska påverka barn. En myc-

ket god vän till mig anser att barnen ska få «välja själva». Men jag ser på hans barn att de har valt den livsåskådning han och hans hustru har och ännu ett steg åt vänster. Han påstår att han har gett dem ett fritt val men i själva verket har han präglat sin livsattityd på dem från den dag de föddes till den dag i dag är, då han ofta står handfallen inför dem.

Förgiftad av veckotidningar

När jag fick min förstfödde fattade jag det beslutet att aldrig «aga» honom. Han var ett lån, som jag skulle förvalta. Jag skulle aldrig försöka dra honom till mig,

mitt mål skulle vara att styra hans liv i riktning mot Gud. Men loften måste förnyas. Och barn växer, förändras, får andra behov. En dag många år senare upptäckte jag att jag hade försummat honom. Han hade börjat läsa och glad över att slippa behöva läsa för honom varje kväll som jag tidigare gjort. Ägnade jag mig åt annat, medan han läste — veckotidningar som hemhjälpens bar hem.

En dag ville han låna min skrivmaskin (han var 8 år) för han skulle skriva en novell för den där veckotidningen han läste varje kväll. När han somnat hittade jag

— Var vänlig, Mamma!

hans novell Den vackte mig med en chock ur min bekvamlighet och självskhet Den handlade om sex, knark och allt det som forekommer i dåliga veckotidningar Min son hade skrivit detta! Hur hade han blivit så forgiftad? En rost inne i mig sade att det var mitt fel Jag hade slutat att ta ansvar for vad han laste och så hade det hant

Vad kunde jag nu gora? Återigen talade den inre rosten «Ge honom motgift! Las for honom igen!» Jag hittade en bok om Franciskus Det var ingen barnbok men den var fascinerande (skriven av Sven Stolpe) Gossen lyssnade, han drack in det goda med samma iver och mottaglighet som han forut druckit av den onda drycken Efter en vecka målade han en tavla av Franciskus i lysande soliga farger Jag såg på den och tankte «Hans sjal ar ren»

Med denna berättelse vill jag saga, att det ar oerhört viktigt vilka bocker våra barn laser Att medan man annu kan det valja rätt lasning, karaktarsdanande bocker, att medan barnen ar små lasa Bibel for barn och andra bibelbocker, att nar de ar större leta rätt på den sortens goda bocker, som ofta tenderar att forsvinna men som finns om man letar efter dem

Nar min andra son var fyra år var han inne i en besvarlig period, ville inte ata upp sin mat, gnallde och bråkade vid matbordet Två-åriga lillasystemen var annu varre, maltiderna var en mardrom

Sedan många år tillbaka hade jag funnit att basta losningen till familjeproblem kom fram i den stilla stund som jag hade på morgnarna Men ju mindre barnen var desto trottare var jag och desto svårare var det att få tid till det Men

till slut forstod jag att jag måste besluta mig for det Om jag uppfattade barnen som gåvor från Gud som jag skulle forvalta, måste jag också dagligen lyssna till Gud om *hur* jag skulle gora det Sen blev det spannande

Glom inte visionen

Jag fick den klara tanken, att gossen måste ata upp sin grot och att det var «min bekvamlighet som holl på att forstora hans karaktar» Hursåda? Jo, det var ju mycket enklare att stalla undan den halvatna grottallriken och få frid Men gossebarnet vande sig då vid att få igenom sin vilja, att inte fullfolja en sak, framfor allt inte en obehaglig sak Hur skulle han då kunna kampa sig igenom vuxenlivets strider och problem, hur skulle han då kunna vara en tillgång for landet, om han aldrig hade lart sig att gå igenom det som var besvarligt for honom?

Med ny bestamdhed kom jag till frukosten foljande morgon Det som hjalpte mig att lida igenom den forsta veckan av bestamdhed var min vision Samma sak med flickan Att inte låta mig bevekas av hennes tjut och skrik gick bara om jag tankte på hennes karaktar som *vuxen!*

Darfor anser jag att det ar viktigt att vi har en vision for våra barn Inte ambition utan en vision, av Gud given Och att vi ofta fornyar den, for att få nya riktlinjer i vår fostran av barnen

En kvall, nar min andre son var nyfodd, var jag mycket trott och mycket ambitios Kvallsmat skulle lagas, klader skulle laggas fram Jag blev alltmer irriterad, atmosfaren blev spand, ja explosiv Då kom fyraåringen fram till mig, lade sin hand på min arm och sade fornumstigt «Mamma, gå och

lägg dig, annars vet du hur det blir» Hur det blir? Skulle jag verkligen acceptera en så fornedrande klarhet från mitt lilla barn? All min modersprestige reste sig, sen såg jag på honom dar han stod lugn och trygg och något leende Han tillade «Jag tar hand om lillen»

Okey, jag gick och lade mig och fick uppleva hur lillpojken vaxte och blev ansvarsfull och att atmosfaren återigen blev full av frid hemma Haromdagen upplevde jag samma sak, fastan nu var det min sexåriga flicka som lade sin hand på min arm Jag var ilsken over den oordning som fanns i hallen och att jag blivit anklagad for att ha ställt till den Då kom hon till mig och viskade «Mamma, var vanlig, sag ett vanligt ord, tank ut något vanligt, sa blir allting bra»

Demokratins hemlighet

Vad jag vill saga med detta ar att barnen vaxer, nar vi, de vuxna, foraldrarna, ar svaga De utvecklas om de får hjalpa till att forvandla oss och vi måste låta dem få gora det Tacka for deras klarsyn och omhet Ta emot den och boja oss infor dem Inte vara styvackade utan villigt be om forlatelse nar vi ar dumma, vilket vi ju ofta ar

Det har sista tror jag ar hemligheten till sann demokrati i ett hem Det ar också svaret till den sk generationsmotsattningen, som inte alls behover finnas Och ur denna omsesidiga oppenhet kan sedan en ny sorts familj vaxa fram, dar karaktaren danas, dar visionerna finns, en familj som verkligen kan fungera som den sunda och livskraftiga urcell, som behovs for att ett land ska kunna rakna med en framtid i frihet

Ingrid Yden-Sandgren

Ur en rektors vardag

I min skola som omfattar 500 elever på hogstadiet och 400 på mellanstadiet får jag då och då pareringningar från lärarna, när situationen i klassrummet blir för besvärlig. En dag ringde en lärarinna i en fjärde klass och sade att hon inte kunde klara en elev. Jag kände mycket väl till den eleven, en fargad flicka, vars mor är ensam med henne och vars far är okänd. Hon är tydligt svart och krullhårig.

Jag gick ner till klassen, hälsade på barnen och bad sedan Anna, flickan ifråga, komma med mig ut till det gruppum som ligger utanför klassrummet. Jag satte mig ner och började prata med henne. Hon var väldigt butter och ville

kunde gora åt det, men det visste hon inte.

Jag satt tyst med henne en stund och frågade henne sedan om hon visste, att det finns en god och en ond rost i varje människa. Hon sa ingenting om det och sa frågade jag — Vilken skall man lyssna på?

— Den onda, sade hon väldigt skarpt.

På min fråga talade hon om vilken flicka hon gralat och slagits med. Jag kallade ut den flickan också och hade dem båda framför mig. Den andra flickan ville först inte erkänna, att hon sagt något dumt. Efter en stund medgav hon dock, att hon sagt Anna passade på sinnessjukhus. Lite senare erkände hon också de andra nedsattande uttrycken.

Jag var tyst en stund och sen frågade jag flickan nr 2.

— Vad kan vi nu gora för att ställa tillrätta det här?

— Be om förlåtelse, sa hon.

— Ja, skall du gora det?

— Jaha, sa hon. Så strackte hon fram handen till Anna och sade — Förlåt mig att jag varit så dum. Då lat jag henne gå in i klassrummet igen.

Anna satt kvar hos mig.

— Är det något som du kan och skall gora nu?

— Be froken om förlåtelse, sa hon. Jag öppnade dorren och kallade ut lärarinnan.

Anna sa — Förlåt mig att jag varit så elak. — Sedan gick de tillsammans in i klassrummet.

Senare på eftermiddan hörde jag att de har två flickorna hade samarbetat om en gemensam uppgift och allt hade varit frid och fröjd.

Anna har varit i konflikt många gånger och jag har låtit henne flytta till en annan klass, där kamraterna inte hade några förutfattade meningar om henne. Härmed fick jag just hora, att där går det väldigt bra.

Receptrutan

I Tyskland bakar man ofta till jul ett extra hållbart vetebrod, som samtidigt är saftigt och gott. I Nordtyskland kallas det

KLABEN

1/2 l mjolk, 1 hg jast, 3 dl socker, 3 hg margarin, 1,2—1,4 kg vetemjöl, 6—8 dl hackade syltade apelsinskal, sockat, russin (eller korinter), 1 tsk rivet citrusskal, (30—40 g finhackad sotmandel och 1/2 tsk stott kardemumma)

BEREDNING

Los upp jasten i litet av den ljumma mjolken och tillsatt 1 kg vetemjöl, socker och smor. Arbeta degen väl och låt den stå och jasa i bakbunken cirka 1 timme. Blanda sist ned resten av mjölet samt frukten.

Dela degen i 3 lika stora delar och forma varje del till en stor bulle. Kavla latt ut varje bulle till en avlång kaka som viks dubbel på längden. Lagg langderna på smord plåt att jasa i cirka 30 minuter (bor ej jasa för länge) och gradda dem i medelvarm ugn (200°) tills broden fått sin färg och kanna färdiga vilket tar ungefär 30 min. Pensla med smalt smor och sikta över florsocker strax innan brodet kallnat.

Florsocker tapper till brodporerna och brodet håller sig farskt längre.

Detta brod går också under namnet "Stollen".

Marta

inte tala med mig. Men då jag frågade henne, om hon var ledsen, sade hon att hon var arg därför att kamraterna varit så dumma mot henne. De hade kallat henne för svarting, nigger och allt möjligt annat. En flicka hade sagt, att hon inte var klok utan passade på sinnessjukhus. Då hade hon blivit mycket ond och svarat sin froken dumt och slagits inne i klassrummet. Jag frågade henne vad man

ORKANEN »en film som oppet ser Afrikas problem i ogonen»

Filmer med ett ärende

Arbetet for Moralisk opprustning har under årens lopp fortgått efter många olika linjer. Redan tidigt tog man teatern till hjälp for att i levande form framfora budskapet om att nar människor forändras, forändras också förhållandena människor emellan.

Ett av de forsta «MRA-skådespelen», «Den glomda faktorn» av Alan Thornhill, har visats varlden runt och ar fortfarande efter 30 ar lika aktuellt. Det hade nyligen premiär på sitt sextonde språk, tamil. Sedan har man också tagit filmen till hjälp. Av Peter Howards 16 skadespel har 7 blivit filmade. De mest kända ar «Orkanen», «Mr Brown kommer ner från berget», «Gratulerar på dodsdagen» och «Hunden och benet».

Under de senaste åren har dessa filmer tillsammans med ett antal dokumentära kortfilmer, särskilt från arbetet i Sydostasien, vunnet en allt större publik runt om i vårt land. Forutom i enskilda hem har de visats i skolor, församlingshem, på fangelser, i foreningar o s v. En del lärare, studierektorer, präster och pastorer har rekvirerat den ena filmen efter den andra, darfor att de märkt att filmerna genom sin akthet och saklighet, sin aktualitet och sitt fangslande och angelagna innehåll «gatt hem», inte minst hos den ungdomliga publiken.

«Jag tog denna film darfor att jag själv sett den tidigare. Ungdomsgruppen var helt fascinerad av den», skrev en präst nyligen

om Mr Brown-filmen. Kommentarer sådana som «utmarkt-medryckande» ar vanliga, särskilt nar det galler «Orkanen», som ar inspelad i Afrika av den svenske filmfotografen Richard Tegstrom. Om denna film sade en grupp afrikanska studenter sedan de sett den, att alla andra filmer om Afrika de sett ger Afrika från den vite mannens synvinkel, men «Orkanen» ger en riktig bild av Afrika och av relationerna mellan raserna.

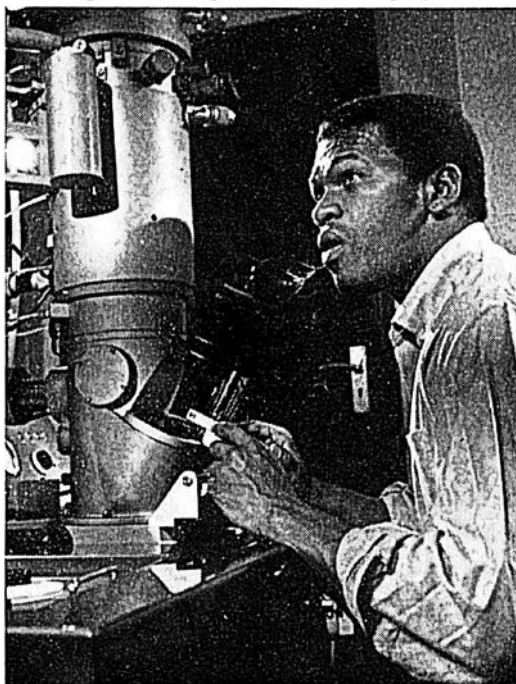
Det var också om «Orkanen» («The Voice of the Hurricane»)

som tidningen «The Rand Daily Mail» i Johannesburg bl a skrev: «Hur denna film klarade sig igenom censuren har ar ett mysterium. For forsta gången sedan filmens begynnelse har någon gjort en film som oppet ser Afrikas problem i ogonen». Det ar en film som blir mer och mer aktuell.

En annan intressant film ar «Hamn i revolt», som ger en dokumentarisk skildring av den förändring som skedde i Rio de Janeiro's hamn åren 1954—57.

Forts nasta sida

GRATULERAR PÅ DÖDSDAGEN spanner over ett brett register av hogst vitala manskliga problem

Saxat och citerat

ATT SAMARBETA MED GUD OCH ej med det onda, det ar två förutsättningar för ett gott och rent liv, vare sig man ar hindu, jude, mohammedan eller kristen

Mahatma Gandhi

DET BEHÖVS NYA REGLER OCH en ny moral, vi måste få normerna tillbaka, få respekten för medmänniskorna tillbaka. Och de som lider mest av detta normlösa tillstånd ar de som själva ar en del av det

— Ungdomarna som i brist på normer ar på väg in i kriminaliteten

— En utgångspunkt för det måste vara att man på ansvarigt håll inom statsmakterna tar avstånd från brottet. Inte brottslingen, men själva brottet. Det måste fordomas.

— Det ar ett första steg som behövs och annu har vi inte fått det! De saker som hittills sagts ar verkligen ljumma.

Esbjorn Esbjornson, byråchef på rikspolisstyrelsen i Sv D 8 11 72.

OM MAN FRÅNTAR HENNE (MANNISKAN) möjligheten att välja så upphör hon att vara människa.

Nils-Hugo Geber i tidskriften «Chaplin»

DET KOLLEKTIVA HATET AR INTE en spontan företeelse. Det sättes i system för att manipulera massorna. Det ar hatet som fortjänar att kallas «opium för folket».

Herbert Luthy, historiker och författare, Basel.

VAD OSS BETRAFFAR, ANSER jag det illa om en person, ett politiskt parti, en armé eller en skola inte blir angripen av fienden, för i så fall skulle det utan tvekan betyda att vi sjunkit till fiendens nivå.

Det ar bra om vi blir angripna av fienden eftersom det bevisar att vi dragit en klar skiljelinje mellan fienden och oss själva.

Mao Tse Tung, ur «Skrifter i urval», 1969.

MEN VI HAR EN LÅNG VÄG ATT gå. Det ar lätt att sluta upp kring miljövardstanken så länge det inte kostar något för människan personligen. Vi har långt kvar innan vi genomgår av en solidaritet inte bara med vår egen art utan med allt levande på detta klot. Jag tror att det måste till en ny livsstil om vi ska kunna lyckas, en ny global ideologi som står på gransen till något av en trosbekännelse.

Rolf Edberg

JAG SKULLE TRO ATT «ETT nytt socialt normsystem», som justitieminister Lennart Geijer efterlyser som ersättning för det gamla religiösa normsystemet, skulle komma mycket nära buden 4–10 bland tio Guds bud.

Arkebiskop Olof Sundby i Sv D 6 11 72.

DEMOKRATIN AR DEN FÖRNAMSTA av alla mänskliga samlevnadsformer. Den bygger helt på det frivilliga samarbetets princip. Den står i strid mot allt elitänkande och bygger på ansvarstagande av den enskilde medborgaren. Demokratien kräver av sina anhängare att de frivilligt, drivna av sina egna samveten, ger in i samhällsgemenskapen mer än någon diktator kan kräva av dem.

John Soderlund, ombudsman för transportarbetarna.

Familjefilmen «Hunden och benet» ar gjord efter en engelsk skulptantomim, där människor förvandlas till djur och blir människor igen, allteftersom de onda eller de goda krafterna får makt över dem.

«Gratulerar på dödsdagen» (på eng «Happy Deathday») ar gjord efter Peter Howards sista skådespel. Trots sin titel spannar filmen

HUNDEN OCH BENET ar gjord efter en engelsk skulptantomim, där människor förvandlas till djur och blir människor igen, allteftersom de onda eller de goda krafterna får makt över dem.

över ett brett register av högst vitala mänskliga problem som generationsklyftor, rasmotsättningar, abortfrågan, livet efter detta, tro och vetande, familjen i kris etc. Den kan ge anledning till många djupgående samtal och diskussioner.

De har namnda filmerna distribueras genom stiftelsen IDÉ och KULTUR, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm, tel 08/10 34 56, varifrån även filmkatalog med prisuppgifter och närmare presentation av filmerna kan rekvireras.

Sture Rengfelt

Kort nytt

Tryggare kan ingen vara

Mamma ska resa bort några dagar. Det är inte så enkelt som det låter, här i de stora avståndens land, Norrbotten. Järnväg finns inte till alla platser. Bussförbindelser är dyra, och svårt är det att få tiderna att passa ihop. Men har man bil går det an. Frågan är bara: ska Mamma få kora 15 mil ensam på vintervägarna? Tidigt mörkt blir det också. Det är långa sträckor där vägen går genom ensliga skogs- och hedmarker. Renar kan visa sig vid vagkanten. Man får akta sig noga att inte kora på dem. Harar kan man få se skutta över vägen. Eller en morsk lapphund står plötsligt bredbent på vagnkronet vid byn. Jo, nog får man ha ögonen med sig när man kör bil.

Men den där kursen i Kiruna, den skulle Mamma behöva vara med på, och nu hålls det familjeråd. Ska Mamma få kora bil ensam hela vägen? Det betyder att hon lämnar Pappa och de fyra barnen hemma. Mamma säger: «Vi får väl be att Gud är med mig i bilen och hjälper mig att kora bra.» «Naha,» säger minstingen, tre år, «Gud ska vara hemma hos oss!»

Så blir det ett glatt farväl och ett glatt återseende. Resan har gått bra, hemma har det gått bra. Så underbart, tycker Mamma, att Gud kan vara på alla platser samtidigt. Och så bra att Mamma i det har fallet inte var viktigare än Gud för en som bara är tre år. Kanske äldre, «förståndigare» personer må ta lardom?

Barn och Gud. Ett stort ämne. Ska man vanta med att förklara något om Gud till barnen kan anses vara stora nog att «första»? Eller ligger de här erfarenheterna på ett annat plan än intellektets? Fyrabarnsmamman i Norrbotten har en hel del att berätta.

Med den yngste pojken blev det så, att Mamma laste aftonbon vid sangkanten alltifrån hans tidigaste ålder. Det finns fina böcker med verser och boner för barn. En bon för de allra minsta handlar om att Gud är så nära att han är som kudden du sover på och filtens och lakanets i sangen. Att läsa den lilla bonen blev en tidig tradition. Men en kväll, när pojken var ungefär två och ett halvt, reste han sig plötsligt och ställde sig i sangen och höll i kanten.

«Gud gå eget hus. Gud ha egen sang,» sa han mycket bestämt. Mamma – förvånad över sonens självständighetsförklaring, började undra om hon tagit alldeles fel. Om hon varit dalg psykolog.

OXFORD

Multi-media-produktionen CROSS ROAD fortsätter fyra veckor till på Westminsterteatern i London, innan den sättes upp i Oxford för studenterna. Under sista veckan av universitetsterminen får de tre tillfällen att se foreställningen, 4, 5 och 6 december.

LONDON

På Westminsterteatern kommer den skulptantimmen *Hunden och benet* upp för nionde säsongen. Den får premiär den 7 december och pågår sedan till den 3 februari nästa år.

RIO DE JANEIRO

Jose Lopes Veras, en fackföreningsman från Rio de Janeiro, är en av dem som tagit initiativet till ett möte för gatuförsäljare i Nova Iguacús, en förort till Rio. Dessa försäljare har många sysslor på gränsen till det olagliga. Veras vill nu hjälpa gatuförsäljarna att organisera sig, så att de kommer att arbeta med sådant som är lagligt men även får sina rättigheter tillvaratagna. Han vill börja med detta på grundval av absolut arlighet. Han säger: «Att den mänskliga naturen kan förändras är mänsklighetens hopp. Det är också anledningen varför jag satsar allt för att kampa moralisk upprustningskamp.»

NEWCASTLE

En av de större städerna i norra England, har många tusen hem. Rex och Betty Gray med dottrarna Margaret och Barbara vill att deras hem skall bli en plats där ett nytt monster för förhållandena inom industrin, samhälls- och familjelivet kan växa fram, samtidigt som denna landsdel kan återupptacka sin kristna kallelse. Detta har blivit tagit sig uttryck i att de tagit på sig vardskapet för en internationell grupp människor från tio olika länder, som de inbjudit att hjälpa dem förverkliga de tankar de haft.

Under några veckor lastes så en annan kvallsbon. En kväll frågade Mamma: «Nå, men hur är det med Gud?» Och lilleman slog upp sitt allra charmigaste leende och sade: «Gud är snäll. Gud är så glad. Gud alltid glad. Peter stanna hemma hos Gud.»

Det tyckte Mamma var en fin beskrivning. Andra förklaringar tycktes överflödiga.

G J

Kvinnans roll

Från sid 5

for vad andra tycker, från krav, angslan, ambition och jamforelsetjuka for att helhjärtat kunna ta upp den uppgift och det ansvar som vi ar avsedda for?

— Ar det fragan om sexuell frihet, abort nar jag vill och bekvarmare skilsmassa, som många talar for? Eller medfor hjartats, sinnets och kroppens renhet den vardighet och frihet som kvinnor söker?

Dr Maria Moberger, lakare på ett lasarett i Sverige, sager att abort har inte lyckats ge kvinnan frihet utan hotar karnan i demokratin, namligen respekten for manskligt liv och individens varde. Hon upplever att renhet ar en instinkt lika mycket som sex, som inte kan undertryckas utan avsevarda skador, medan orenhet kostar samhället pengar och arbetskraft som därtill måste ta hand om offren.

Susan Thornhill, som har hand om teatergarderoben, understöder iden om att det ar renhet inte självsvåld som medfor verklig frihet och som behövs bast i samhället, samtidigt som hon relaterar det till formågan av omsorg for andra. «Jag forstod att det skulle aldrig bli plats i mitt hjarta for andra människor om jag inte blev av med krav och självskhet som var drivkraften i mitt liv.»

Den revolutionära kvinnan ar menad att leva ut en aktiv kristendom och ta sin fulla del i skapandet av ett rättvist och miljövanligt samhälle. Hon tar emot sin roll från Gud inte från andra människor. Hon ar frigjord från sådant som håller henne tillbaka från att använda sitt intellekt, sina händer och sitt hjarta for andra. I detta sammanhang ar det lika viktigt vad hon for med sig till sitt hem och sin familj, som det hon tar med sig ut i samhället och ut i världen.

Evelyn Ruffin

Fornyse...

Från sid 3

finna sin uppgift i denna plan, for sitt eget liv och for skapande samliv. Buchmans grundsats var att «nar människan lyssnar, talar Gud, nar människan lyder, handlar Gud.» Detta skall uppenbarligen inte tolkas så att Gud talar till människor bara med ord. Han har genom alla tider också talat till människor genom visioner. Så talade han ofta till Gamla testamentets profeter i drömmar eller vakna syner. Och så har han talat till konstnärerna i de visioner som moter oss i bildkonsten. Så har han också talat till musikens mästare. Vilket fantastiskt inre lyssnande måste inte ligga bakom låt oss saga Bachs och Beethovens verk.

Forutsättningen for en renässans i Frank Buchmans mening måste val vara den «inspiration», som de stora fornyarna i kulturens historia själva upplevt som hem-

ligheten bakom de stora konstverken, tankebyggnaderna, uppäckterna, uppfinningarna, de stora osjälviska initiativen och som vi val alla åtminstone anat som inre klarsyn och ledning vid de avgörande vagskalen i vårt liv. Jag tror att Frank Buchman klarare och enklare an någon annan i vår tid har visat vägarna till denna inspiration. Han inbjuder oss alla till ett «experiment med Gud.» Villkoret for att Gud skall kunna tala till oss ar att vi ar villiga att lyssna och lyda hans ledning, att bli Skaparens medarbetare for en renässans, som med absoluta moraliska normer — arlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek — som riktmarken kan radda och fornya vår sonderfallande kultur.

Jesus talade på sitt språk om en renässans, en panyttfodelse av människor som villkor for den helige Andes ledning och Guds rikets framvaxt. Ar det inte samma lofte och vision som Frank Buchman på vår tids språk fornyat i Visbytalets «renässans»?

Nils Gosta Ekman

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6-8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 — kr fritt fabrik inkl 2 servicebesök (exkl moms)

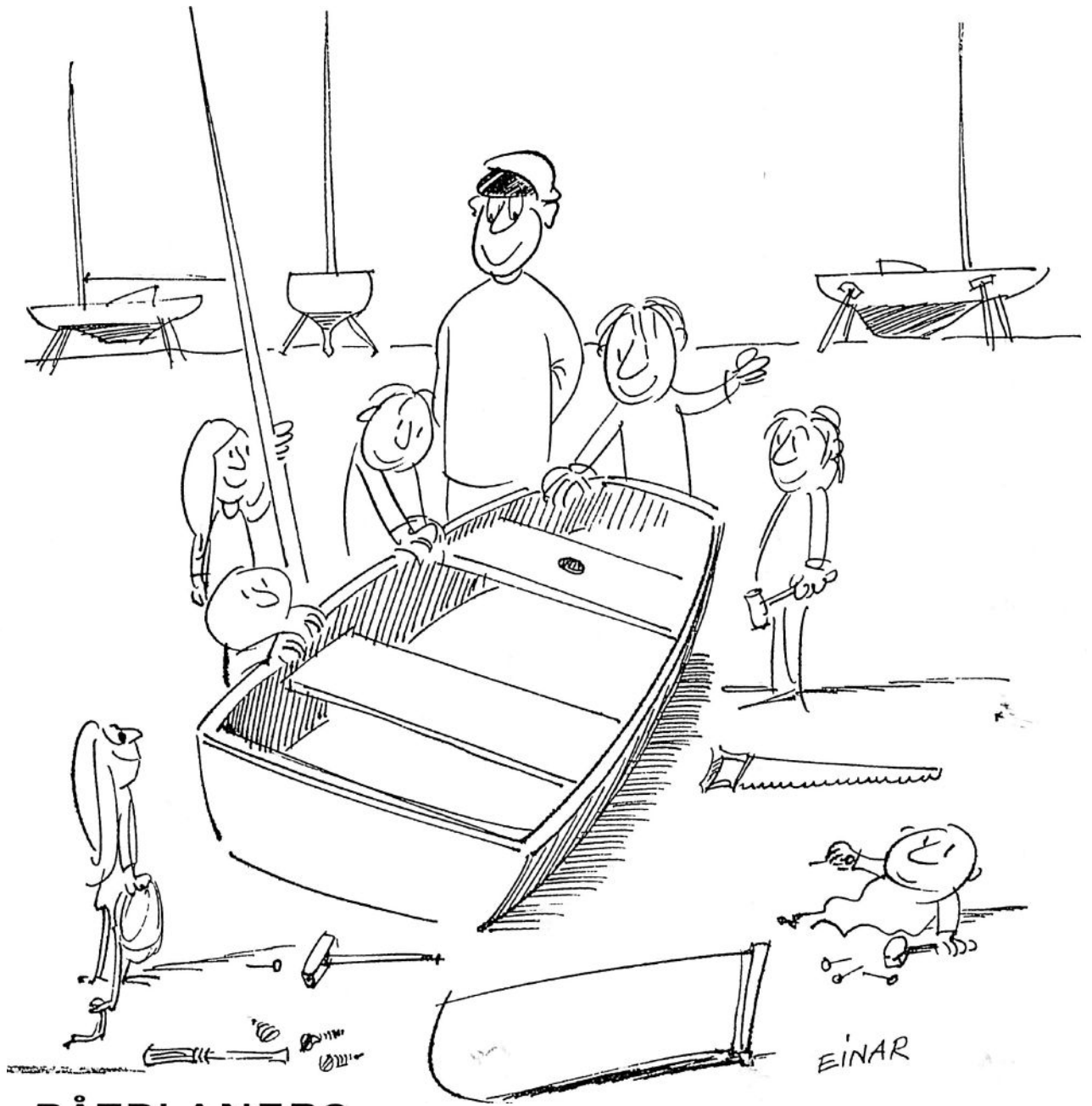
Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Marrestad
Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS